

Warszawa, 09 lipca 2021 r.

**Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**

BPS/043-26-1120-ZUS/21
992700/611/1255/2021-WOS

Sz.P. Gabriela Morawska-Stanecka
Wicemarszałek Senatu RP
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Dotyczy: wystąpienia z 19 czerwca 2021 r., przy którym przekazano oświadczenie złożone Pana Senatora Jana Filipa Libickiego, w sprawie łączenia renty uczniowskiej z rentą rodzinną

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na ww. wystąpienie przedstawiam stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) w sprawie poruszanej w oświadczeniu Pana Senatora.

Renta uczniowska – przepisy

Zgodnie z obowiązującymi do 31 grudnia 1998 r. przepisami art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin [1], renta uczniowska była przyznawana uczniom szkół ponadpodstawowych, studentom szkół wyższych i uczestnikom studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, jeżeli stali się całkowicie niezdolni do pracy i samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolni do pracy w czasie uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów.

Przepisy obecnie obowiązującej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [2] – dalej ustawy emerytalnej, nie przewidują możliwości uzyskania prawa do renty uczniowskiej. Z mocy art. 180 ustawy emerytalnej osoby uprawnione w dniu 1 stycznia 1999 r. do renty z tytułu niezdolności do pracy (w tym renty z tytułu niezdolności do pracy dla ucznia/studenta, tzw. renty uczniowskiej) zachowały uprawnienia do tej renty na zasadach obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej. Oznacza to, że od 1 stycznia 1999 r. renty uczniowskie stały się rentami z tytułu niezdolności do pracy.

Renta socjalna – przepisy

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej [3].

Renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego [4].

W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej zostaje obniżona tak, żeby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, z tym że kwota renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy [5].

Renta rodzinna – przepisy

Renta rodzinna przysługuje dziecku bez względu na wiek, jeżeli stało się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy przed ukończeniem 16 lat lub w czasie nauki w szkole przed ukończeniem 25 lat życia [6].

W razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie emerytalnej można pobierać tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego [7].

Sprawa Pana P K

W odniesieniu do powołanej w zapytaniu Pana Senatora sprawy informuję, że Pan P K jest uprawniony do renty uczniowskiej od 1 czerwca 1998 r. Renta uczniowska – na podstawie ustaleń lekarza orzecznika – przysługuje na stałe. Renta uczniowska jest wypłacana w wysokości najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Od 1 marca 2021 r. renta uczniowska wynosi 1 250,88 zł.

30 kwietnia 2021 r. zainteresowany złożył wnioski o rentę rodzinną po zmarłej matce oraz o rentę socjalną. Oddział ZUS 25 maja 2021 r. wydał decyzję odmawiającą Panu P K renty socjalnej wskazując, że świadczenie to nie przysługuje osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy. Zainteresowany od tej decyzji złożył odwołanie. Akta sprawy wraz z odpowiedzią organu rentowego na odwołanie zostaną zatem przekazane do sądu. Prawomocny wyrok sądu będzie wiążący dla zainteresowanego, jak i ZUS.

Natomiast w sprawie renty rodzinnej trwa obecnie postępowanie orzecznicze. Oddział ZUS wyznaczył termin badania Pana P K przez lekarza orzecznika na 21 czerwca 2021 r. Ojciec zainteresowanego dostarczył zaświadczenie lekarskie stwierdzające, że Pan P K jest niezdolny do stawienia się na badanie. Wobec tego Główny Lekarz Orzecznik Oddziału ZUS wyraził zgodę na przeprowadzenie badania przez lekarza

konsultanta ZUS w miejscu zamieszkania zainteresowanego. Termin badania został ustalony na 14 lipca 2021 r. Po zakończeniu postępowania orzeczniczego Oddział ZUS wyda stosowną decyzję.

Z powołanych wyżej przepisów wynika, że osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty uczniowskiej oraz do renty rodzinnej przysługuje prawo do wypłaty jednego świadczenia – wyższego lub wybranego przez osobę zainteresowaną. Wobec tego w przypadku przyznania Panu P. K. prawa do renty rodzinnej wypłacimy jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Ł. Kopycowa Szacunkowa

Gertruda Uścińska

Przepisy prawa:

[1] Dz.U. Nr 40, poz. 267, z późn. zm.

[2] Dz.U. z 2021 r. poz. 291, z późn. zm.

[3] art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1300)

[4] art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej

[5] art. 9 ustawy o rencie socjalnej

[6] art. 68 ustawy emerytalnej

[7] art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej